

חגי שבתאי, שפירא משרד עורכי-דין
Hagay Shabtay, Shapiro Law Offices

חגי ה. שבתאי, עו"ד
אריה שפירא, עו"ד
גלי פלד-שבתאי, עו"ד
אלון וילנר, עו"ד ומגשר
אופיר לוי, עו"ד ומגשר*
שרית ויור, עו"ד
יוליה פק חלמיש, עו"ד**
שלומית ארן, עו"ד***
ענת סער, עו"ד*
הלל ארצי, עו"ד ומגשר****
אסנת קולודני, עו"ד *
לירז גונן-אללוף, עו"ד

* מוסמך (ma) משפטים
** חברת לשכת עוה"ד ניו יורק
*** מוסמכת (ma) גיאוגרפיה
התמחות בלימודים עירוניים ואזוריים
**** מוסמך (MSc.) במדעי הטבע

20.01.2011

חוזר משרד 01/11: האם ניתן לחייב בגין שיק חתום בחתימת מורשה חתימה אחד בלבד?

לאחרונה נדונה בבית משפט השלום בעפולה, בפני כבוד סגן הנשיא יוסף בן חמו, השאלה האם יש לחייב קיבוץ בגין שקים אשר נחתמו על ידי מורשה חתימה אחד של הקיבוץ ובצרוף חותמת הקיבוץ, וללא חתימה נדרשת של מורשה חתימה שני.

המדובר בנסיבות מיוחדות ובהן עלתה השאלה לגבי ארבעה שקים, בסך כולל של 1,000,000 ₪, אשר נטען כי נחתמו במסגרת פעילות ניכיון שקים שקיים הקיבוץ, על ידי מורשה חתימה בשם סלומינסקי, שהיה האחראי מטעם הקיבוץ לפעילות זו.

בית המשפט דן בהרחבה בעסקה נשוא השקים ובנסיבות המיוחדות שלה וחייב את הקיבוץ בגין ארבעת השקים. חיוב הקיבוץ, על אף שלא היתה קיימת חתימה שניה נבעה בין היתר מהסיבות הבאות:

1. הקיבוץ היה מעורב באופן ישיר ופעיל בפעילות של ניכיון שקים באמצעות סלומינסקי.
2. מורשה החתימה סלומינסקי נהנה מ"יד חופשית" וממרחב פעולה גדול מטעם הקיבוץ בביצוע הפעילות, ואת חתימותיו והטבעת חותמת הקיבוץ על גבי השקים עשה במשרדי הקיבוץ כאורגן של הקיבוץ, בשם הקיבוץ, כמורשה חתימה שלו ובמסגרת תפקידו.

חגי שבתאי, שפירא משרד עורכי-דין
Hagay Shabtay, Shapiro Law Offices

3. בזמן אמת אמנם לא ידע הקיבוץ על העסקה ועל חתימתו של סלונימסקי על גבי השקים, אולם אי ידיעתו נבעה מה"יד החופשית" שניתנה לו על ידי הגורמים המוסמכים בקיבוץ, אשר לא קיימו כל שליטה או פיקוח בצורה שוטפת על הנעשה על ידו במסגרת פעילות ניכיון השקים שלו.

4. כמו כן, למרות שלכאורה על פי אישורי ברית פיקוח אין בכוחה של חתימתו של סלונימסקי בלבד כדי לחייב את הקיבוץ בתשלום סכום השקים, שכן מדובר בסכומים העולים על 50,000 ₪ בגינם נדרשות שתי חתימות של שני מורשי חתימה, הרי שהבנק בו ניהל הקיבוץ את חשבון פעילות ניכיון השקים כן כיבד שקים בסכום העולה על 50,000 ₪ אשר היו חתומים בחתימה אחת בלבד.

מפסק הדין עולה כי יש לנקוט משנה זהירות בכל הנוגע להתנהלות הכספית ו"לחדד" את נושא הזכויות מול הבנק, הספקים ומורשי החתימה.

פרטיי פסק הדין: ת"א 3152-03 טיולי אלון (טבריה) בע"מ נ' קיבוץ כנרת, שלום עפולה, כבוד סגן הנשיא יוסף בן חמו, ניתן ביום 7.10.2010.